Rodna Gruda

Na lovu za soncem

Chasing the Sun

Objavljeno dne/Published on: 04.12.2013
Avtor članka/Article Author: Blanka Markovič Kocen, foto: arhiv M. M. A.

Maja Malus Azhdari je dokumentaristka, ki je svoje filmsko ustvarjanje začela leta 2001 v okviru »Luksuz produkcije«. Je sociologinja kadrovsko-menedžerske smeri, ki se je na Karlovi Univerzi v Pragi seznanjala s sociologijo medijev, posvetila pa se je izključno dokumentarnemu filmu. Kot avtorica dokumentarcev se rada loteva manjšinskih in prezrtih družbenih tem. Maja Malus Azhdari, ki z družino preživi pol leta v Sloveniji in pol v Iranu, je v spletnem pogovoru med drugim povedala, da obožujejo sonce in so vselej na lovu za njim.

Maja Malus Azhdari is a documentarian who started her film journey in 2001 when she joined the project Luksuz produkcija. She is a sociologist specialized in human resources management, who studied sociology of media at the Karlov University in Prague and dedicated all of her time to documentary film. As an author of such films she likes to take on the issue of minorities and other ignored social topics. Maja Malus Azhdari, who spends half a year with her family in Slovenia and the other half in Iran, joined us for a web interview and told us how she loves the sun and is always on the chase after it.

Maja in njen mož si želita, da ima hči Nadia stik tako s slovenskimi kot iranskimi starimi starši, osvoji oba jezika ter občuti obe kulturi.

Od leta 2004 Malus Azhdarijeva organizira delavnice dokumentarnega filma. Vzpostavila je delovanje dokumentarnega uredništva na televiziji RTS ter od leta 2009 kot urednica vodila oddajo Dokumentarci, kjer prikazujejo slovenske dokumentarne filme. 2009. je ustanovila mariborsko organizacijo Mitra, razvoj avdiovizualne kulture in medkulturnega dialoga, v okviru katere vodi različne mednarodne projekte, od leta 2012 pa tudi Revijo slovenskega dokumentarnega filma.

Ali vas je v Iran popeljala službena pot?

V Iran sem šla zaradi ljubezni, zaljubila sem se v Iranca. Ob prvem obisku Irana, ko sem spoznala moževo družino in prijatelje, sem posnela dokumentarni film, ki ga je predvajala slovenska nacionalna televizija. Zgodbo mladih glasbenikov, ki so vadili v skritih kleteh v Tehranu. Igranje rock glasbe v javnosti v Iranu ni dovoljeno in skupino sem ujela v kleti, tik preden so dobili vizo za Ameriko. Danes so tam priznana in slavna skupina z imenom Hypernova. Fantje so zaživeli svoje sanje in imajo zdaj koncerte po vsej Ameriki. To je bil moj prvi dokumentarec iz Irana, trenutno pa raziskujem novo temo za dokumentarni film iz te dežele.

Kako ste spoznali svojega moža in kako se je nadaljevala vajina skupna pot?

Moža sem spoznala v Indiji, ko smo za nacionalno televizijo snemali dokumentarni film v Goi. Z njim sem želela posneti intervju, kar pa mi takrat ni uspelo, ker tega ni želel. Skupaj sva zaživela v Indiji, se poročila v Sloveniji in odpotovala v Iran. Vse letu 2006. Zaradi ljubezni je šel z mano v Slovenijo in iz istega razloga jaz z njim v Iran. Intervju z možem sem posnela šele leta 2011, ko sem pod srcem že nosila najinega otroka, režirala City Folk Maribor in naredila portret o njem.

Ali tudi poslovno sodelujeta, glede na to, da je glasbenik?

Da, z možem poslovno sodelujeva. Organizirava večere 1001 noč Perzije, kjer predstavljava Iran v okviru organizacije MITRA, razvoj avdiovizualne kulture in medkulturnega dialoga, ki jo vodim. Jaz kot producentka, on kot glasbenik tradicionalnih iranskih glasbil. V projektu sodeluje še mnogo drugih prodornih ljudi. Mož prispeva svojo glasbo za moje filme in druge projekte. Pred nedavnim sva ustanovila družinsko podjetje PARS, iranski in slovenski svet na tujem in doma, prek katerega uvažava iranske izdelke v Slovenijo in slovenske v Iran. Leteče perzijske preproge, tople volnene nogavice ter drugo pletenje, začimbe in čaje ter keramiko. Prav tako ustvarjava priložnosti, da bodo Slovenci lahko z nama obiskali in si ogledali Iran.

Ali ste v svobodnem poklicu ali zaposleni?

Sem producentka in režiserka s statusom samostojne kulturne ustvarjalke. Nisem zaposlena na nobeni televiziji, vendar redno sodelujem z RTV Slovenija in RTS Maribor ter z različnimi drugimi mediji.

Odločila sta se za življenje v dveh državah - pol leta v eni, pol v drugi. Zakaj? Kaj je botrovalo tej odločitvi?

Tej odločitvi je botrovala odgovornost do ustvarjanja sveta oziroma izkušenj za najino skoraj dve leti in pol staro hčer Nadio. Želiva si, da ima stik tako s slovenskimi kot iranskimi starimi starši, osvoji oba jezika ter občuti obe kulturi. Na ta način lahko oba z možem izstopiva iz svojega poznanega sveta v drugo okolje. Letni časi so v Iranu in Sloveniji isti, le pozimi je v Iranu vsak dan sonce in zaradi obilnega in poceni ogrevanja z zemeljskim plinom nas v nikoli ne zebe. Poletje v Sloveniji je tako zelo zeleno, gozd je tako blizu, da brez tega ne bi znali več živeti. V Sloveniji uživamo v dogajanju v javnosti, kot so koncerti, radi imamo naš vrt, jaz izjemno ljubim sprehode po mariborskem parku. Radi imamo razlike med življenjem v majhnem mestu, kot je Maribor, in velikem, kot sta Esfahan ali Tehran. To nama da novi zagon, da sva z možem uspešna na obeh koncih sveta.

Ali čas bivanja v eni ali drugi izbirate glede na vajino delo, po letnih časih ali zaradi česa tretjega?

Predvsem iz ljubezni do sonca ter tega, da ne maram mraza. Zima v Sloveniji je čas, ki nam ni zelo blizu, zato smo tedaj raje v Iranu. Seveda pa temu sledijo tudi najine poslovne poteze. Poletje v Iranu je prevroče, v Sloveniji pa je takrat narava najlepša. Letimo in lovimo sonce.

Kakšne dokumentarne filme snemate?

Tri leta sem režirala City Folk – Ljudje evropskih mest, mednarodna koprodukcija RTV Slovenija, kjer sem portretirala vsakdanje ljudi s posebnimi zgodbami. Premiera letošnjega City Folk Ljubljana bo konec leta na RTV Slovenija. Ta format imam zelo rada. Najraje snemam filme o vsakdanjih stvareh in posameznikih, ki lahko navdušijo več ljudi. Rada se dotikam tem, ki niso prisotne v medijskem prostoru oziroma se o njih ne govori veliko. Režirala sem na primer dokumentarni film o slovenskih zgodbah kulture Islama, bizarnostih schengenske meje, dokumentarno serijo šestnajstih oddaj o tabujih v spolnosti. Predvsem pa se zadnje čase, ko svoj čas večinoma preživljam v vlogi mame, čutim izpolnjeno kot producentka dokumentarnih filmov, rojenih na dokumentarni delavnici v sklopu Revije slovenskega dokumentarnega filma v Mariboru, ki jo ustvarjamo z odlično ekipo.

Ali jih lahko vidimo tudi na slovenski televiziji?

Da. Največkrat na RTV Slovenija, pa tudi po regijski televizijski mreži.

Je bila filmska režija vaša prva izbira ali ste morda v poklicnem smislu razmišljali še o čem drugem?

Kot sociologinja rada ustvarjam nove delovne priložnosti v mednarodnih projektih, ki jih vodim. Z dokumentarnimi filmi sem se srečala leta 2001 skozi praktične delavnice »Luksuz produkcije«, kjer sem se sedem let učila snemanja s kamero, režije, montaže, kasneje pa skozi izkušnje tudi produkcije. Poznam torej vse postopke nastajanja dokumentarnega filma, kar mi izjemno pomaga pri delu. Dokumentarni film mi kot

sociologinji omogoča izražanje o različnih temah družbe ter možnost stika s posameznikom kot gledalcem skozi kreativno pripovedovanje zgodb.

Kaj se vam zdi pri dokumentarnem filmu ključnega pomena?

Dokumentarni film je najboljši možni izkaz za dokument prostora in časa nekega posameznika in družbe, konstruktivno, kritično zapisovanje stanja družbe, odpiranje pogledov v življenja posameznikov ter združevanje svetov. Vse svoje delovanje sem usmerila v podporo dokumentarnemu žanru. Dokumentarni film je mama vseh gibljivih slik in čas je, da temu žanru tudi v Sloveniji izkažemo čast, ki si jo zasluži. Res sem vesela, da smo v Mariboru uspeli vzpostaviti Revijo slovenskega dokumentarnega filma, kjer lahko slovenski filmski ustvarjalci ustrezno predstavijo svoja dokumentarna dela.

Kje iščete zgodbe, motive za svoje filme?

Najbolj me navdušujejo teme, ki so zamolčane oz. predstavljajo nek tabu v družbi. Preprosti ljudje z zanimivimi življenjskimi zgodbami, ki lahko navdušijo tudi druge. Navdušuje me kreacija čutenja, intime ter občutka bližine sočloveku skozi vizualno pripovedovanje.

Imate svojo snemalno ekipo?

To je večkrat odvisno od producenta. Rada delam z ljudmi, ki imajo občutek za ritem pripovedovanja zgodb. Pri novem dokumentarnem filmu, ki ga pletem, bom izbrala svojo ekipo.

Koliko časa že živite na dveh koncih sveta?

Letošnja zima je moja četrta pot v Iran.

Kako ste se navadili na življenje v Iranu, na verjetno povsem drugačno kulturo?

Na življenje v Iranu sem se popolnoma navadila, priznam, da mi je celo bolj všeč tukaj, vendar brez Slovenije ne bi zmogla živeti. Kultura Irancev je globoka, to me navdušuje. Slovenska kulturna prtljaga nosi nevoščljivost, česar v Iranu ni, verjetno je to povezano s starostjo kulture in veličino prostora. Vtis imam, da si v Iranu ljudje bolj pomagajo med sabo, sodelovanja bi se od Irancev nedvomno lahko učili. Čas ob čaju in druženje z Iranci je zame, ki sem v Sloveniji zelo zaposlena, kot balzam, da umirim misli in se v času zime regeneriram za nove izzive.

Kakšni ljudje so Iranci? Kako so vas sprejeli? S čim se pretežno preživljajo?

Iranci so nasmejani in topli ljudje. So najbolj gostoljubni ljudje na svetu. Seveda je to slišati kot floskula, vendar ne morem reči drugega. Navdušeni so nad tujci, zanima jih drugačnost. Izjemno uživajo v vlogi gostiteljev. Mene so sprejeli z odprtimi rokami, v Iranu se počutim izjemno sprejeta. Iran je postal moj drugi dom. Tako moževa družina kot tudi mimoidoči na ulici so zelo navdušeni nad tem, da sem kot tujka v Iranu. Popolnoma drugačna slika od te, kako v Sloveniji sprejemamo tujce! Moja izkušnja biti tujka v Iranu v primerjavi z izkušnjo mojega moža biti tujec v Sloveniji je popolnoma drugačna.

Moj krog ljudi iz Irana se preživlja z glasbo, tenisom, režijo, filmskim igranjem, poučevanjem, računovodstvom, gradbeništvom, prodajo nepremičnin. Moje okolje v Iranu sestavljajo ljudje, ki živijo zelo kvalitetno življenje. Veliko se družijo med sabo. Javni prostor druženja nadomestijo z domačim druženjem. In to mi je blizu.

Kakšen je življenjski standard v Iranu, kaj, recimo, velja za prestiž?

Prestiž v Iranu je za Slovenijo nepredstavljiv. Odvisno je seveda od kroga ljudi, v katerem se giblješ. Sama imam stik s finančno dobro stoječimi posamezniki in večkrat se mi odprejo dimenzije, ki si jih kot Slovenka nisem predstavljala.

Ali tam srečujete tudi Slovence?

Ne, nisem še srečala Slovenca v Iranu. Razen pred nekaj leti na veleposlaništvu, ko sva z možem imela intervju za pridobitev družinske vize za vstop v EU. Letos spomladi je Slovenija svoje veleposlaništvo v Iranu zaprla. Veliko slovenskih prijateljev nama je že zaupalo svojo željo, da želijo kdaj priti na obisk, tako da v prihodnosti ne dvomim, da bom več govorila slovensko tudi v Iranu.

Ne bom vas vprašala, če se nameravate vrniti v Slovenijo, saj se domov nenehno vračate, zanima pa me, kje boste pričakali novo leto?

S hčerko bova postavili novoletno drevesce ter okrasili iranski dom. Odšli bomo na sprehod v ulico Armencev, ki predstavljajo krščanstvo v islamski republiki, tako da bomo lahko doživeli vzdušje božičnih lučk ter srečali Božička. Silvestrovo bo nedvomno pri prijateljih. In praznovanje novega leta, da me prijatelji osrečijo, je odličen izgovor za dobro zabavo. Iranci novo leto namreč praznujejo marca.

Kakšen običaj je to za Irance? Kako praznujejo, kaj jedo in kaj najraje popijejo?

Iranci praznujejo novo leto, ko se začne pomlad. To praznovanje bo zame letos prvič, vedno smo se namreč prej vrnili v Slovenijo. Tako da je letošnji obisk Irana tudi zaradi praznovanja iranskega novega leta zame enkraten. Javna podjetja imajo v času novega leta pet, zasebna pa kar 13 prostih dni. To je čas, ko se družijo z družino in praznujejo nov začetek. Dobra hrana in prebujena narava. Iranski novoletni menu je riž z žafranom in ribo ter mnoge zelenjavne priloge. Iranci pijejo korenčkov sok z žafranovim sladoledom. Zame je zelo zanimivo, da na novoletno mizo postavijo sedem različnih simbolnih stvari, ki predstavljajo zdravje in lepoto, ljubezen, rojstvo, potrpežljivost, bogastvo, srečo, iskrenost. Sicer tako vedno ravnam tudi v Sloveniji, vendar bo zame prava novoletna miza v Iranu resnično doživetje. Tradicija obstaja še iz časov Zoroastrov.

Česa si v osebnem in poslovnem življenju najbolj želite v novem letu?

Košček Perzije v vsakem slovenskem domu z najinimi izdelki iz Irana. Želim si še bolj približati toplino Perzije in magijo Vzhoda mnogim Slovencem, ki preveč verjamejo enoplastnim zmanipuliranim podobam množičnih medijev o Iranu. Vsakdanje življenje v Iranu nam je Slovencem lahko zelo domače, če vidimo pravo podobo.

